



บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์” มีขั้นตอนและรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึง ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ว่ามีลักษณะรูปแบบของเครือข่ายและเครือข่ายการสื่อสารอย่างไร และกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ในเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงลึก (In-depth) โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร (Document Study)
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)
3. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview)
4. การสังเกตการณ์ (Observation)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอรายชื่อหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนที่ดำเนินงานร่วมกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ และรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ที่สมัครเข้ารับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) จากศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์และสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.) โดยรายชื่อที่ได้รับ มีดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐของหน่วยงานราชการต่างๆ ทั้งระดับผู้กำหนดนโยบายและระดับปฏิบัติการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
2. เจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชนที่ดำเนินงานร่วมกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
3. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่สมัครเข้ารับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ในปีการผลิต 2551/2552

โดยกลุ่มเป้าหมายหลักๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 : หน่วยงานราชการ จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่

1. ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ หน่วยงานราชการที่ควบคุมและดูแลโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบไปด้วย

1.1 เจ้าหน้าที่ระดับผู้กำหนดนโยบายของศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ได้แก่

- | | |
|---------------------------|--|
| — นายพูนศักดิ์ ประณูทนพาล | ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (ปี 2549 – 2551)
และผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์
จังหวัดสุรินทร์ (ปี 2549 – 2551) |
| — นายเกษมศักดิ์ แสนโกชน์ | ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (ปี 2542 – 2548) |
| — นายวีระ ศรีวัฒนตระกูล | รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ (ปี 2550 – 2551) |

กลุ่มที่ 2 : องค์กรเอกชน ที่ดำเนินงานร่วมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 2 องค์กร ได้แก่

1. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.) มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 2 คน ได้แก่

- นางสาวมะลิวัลย์ เย็นเสมอ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.)
- นายจำนงค์ หวังสุดดี เจ้าหน้าที่ประจำสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.)

2. สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) (องค์กรที่รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ให้กับผลผลิตทางการเกษตร คือ ข้าวหอมมะลิอินทรีย์) มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 1 คน ได้แก่

- นางนาทฤดี นาครวจา ผู้จัดการ สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

กลุ่มที่ 3 : เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่สมัครเข้ารับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในปีการผลิต 2551/2552 ซึ่งเป็นสมาชิกของศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์หรือเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.) จำนวน 11 คน ได้แก่

1. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่เป็นสมาชิกกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- นายกายสิทธิ์ ผลเกิด เกษตรกร ตำบลในเมือง
- นายคชาวุธ มีโชค เกษตรกร ตำบลท่าสว่าง
- นายวัลลภ ทิศนาม เกษตรกร ตำบลสวาย
- นายมนัส ยังมี เกษตรกร ตำบลสวาย
- นางกรรณิกา แผงทรัพย์ เกษตรกร ตำบลสวาย

2. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่สมาชิกกับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.) มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

- | | |
|-----------------------------|----------------------|
| — นายภักพล เย็นเสมอ | เกษตรกร ตำบลเทนมีย์ |
| — นายฉลอ ไทยเทียม | เกษตรกร ตำบลเทนมีย์ |
| — นายชวาล เย็นเสมอ | เกษตรกร ตำบลเทนมีย์ |
| — นายพลากร แก่นเดียว | เกษตรกร ตำบลตาอ้อ |
| — นายอำนาจ คูศิริเจริญพานิช | เกษตรกร ตำบลสลักได |
| — นายสันต์ แสนทอง | เกษตรกร ตำบลนอกเมือง |

3. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์” ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรอินทรีย์จากสื่อต่างๆ เช่น วารสารทางการเกษตร Websiteของจังหวัดสุรินทร์ที่ให้ข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้นและความเป็นมาของโครงการ และกลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์จนเป็นที่ยอมรับในสังคม
2. ผู้วิจัยติดต่อขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์และเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด (สกต.) เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่ลึกมากกว่าเดิม เช่น
 - ความเป็นมาของโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
 - แผนยุทธศาสตร์โครงการเกษตรอินทรีย์จังหวัดสุรินทร์ และหน่วยงานราชการดำเนินงานร่วมกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
 - สภาพพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
 - จำนวนและรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
 - องค์กรเอกชนที่ดำเนินงานร่วมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - สภาพปัจจุบันโดยรวมของการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ว่าเป็นอย่างไร

3. ผู้วิจัยเข้าแนะนำตัวกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเบื้องต้นและสร้างความเข้าใจในวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ตลอดจนนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกในการสัมภาษณ์
4. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มเป้าหมายตามการนัดหมายไว้ล่วงหน้า และสัมภาษณ์ โดยใช้วิธี
 - การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ร่วมกับการสังเกตการณ์ (Observation) ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ด้วยตัวผู้วิจัยเอง
 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายนี้ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัย และผู้วิจัยจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้างปานกลาง (Semi-Structure Interview) เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ สำหรับบันทึกภาพกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์และนำเสนอเป็นรูปเล่มต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร (Document Study) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยความอนุเคราะห์ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการเกษตรอินทรีย์ และสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด (สกต.) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ ก่อนที่จะลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล
2. การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ซึ่งเป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการดังนี้
 - 2.1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์และสมัครเข้ารับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ปีการผลิต 2551/2552 ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้างปานกลาง (Semi-Structure Interview) ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า โดยเน้นการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถให้รายละเอียดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในประเด็นต่างๆ ตามที่ผู้วิจัยกำหนด ทั้งนี้การที่ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้างปานกลาง เพื่อต้องการให้ประเด็นคำถามสามารถยืดหยุ่นได้

ตามสถานการณ์การสัมภาษณ์ พร้อมทั้งใช้เครื่องบันทึกเสียง เพื่อการบันทึกเสียงผู้ให้สัมภาษณ์ควบคู่ไปด้วย

2.2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) กับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ด้วยการพูดคุยตามจังหวะโอกาสที่เหมาะสม พร้อมทั้งใช้วิธีการสังเกตการณ์ (Observation) ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพกิจกรรม ควบคู่ไปด้วย

5. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยต้องการให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มีความครบถ้วน สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวผู้วิจัย ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. กล้องถ่ายภาพ
4. แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เป็นการตั้งประเด็นคำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า โดยใช้แบบสัมภาษณ์โดยอิงโครงสร้างปานกลาง (Semi-Structure Interview) ที่มีแนวคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ ไม่มีการปิดกั้นความคิดเห็น โดยมีแนวทางของแบบสอบถามและประเด็นในการถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งแนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

หมวดที่ 1 : แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้กำหนดนโยบายหรือหัวหน้าหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

1. แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์
2. แนวคำถามทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
3. แนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
 - 3.1. วิธีการเข้ามามีส่วน
 - 3.2. เป้าหมายในการสนับสนุน
 - 3.3. รูปแบบการให้ความร่วมมือ

- 3.4. ปัจจัยใดบ้างที่หน่วยงานราชการที่สังกัดเข้าไปให้การสนับสนุน
- 3.5. ผลที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือและการสนับสนุน
4. แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการ ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 4.1. รูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 4.2. เนื้อหาสาระและสื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
5. แนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

หมวดที่ 2 : แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับปฏิบัติการของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

1. แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์
2. แนวคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
3. แนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
 - 3.1. รายละเอียดของการปฏิบัติงานในการเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 3.2. รูปแบบการให้ความร่วมมือต่อเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 3.3. ปัจจัยใดบ้างที่หน่วยงานราชการที่สังกัด เข้าไปให้การสนับสนุน
 - 3.4. ผลที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือและการสนับสนุน
4. แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการ ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 4.1. รูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการราชการที่สังกัด ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 4.2. เนื้อหาสาระและสื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์

5. แนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

หมวดที่ 3 : แนวคำถามในการสัมภาษณ์องค์กรเอกชน ที่ดำเนินงานร่วมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

1. แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์
2. แนวคำถามทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานร่วมกับโครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
3. แนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
 - 3.1. บทบาทหน้าที่ขององค์กรในการเข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 3.2. เป้าหมายในการสนับสนุน
 - 3.3. รูปแบบการให้ความร่วมมือ
 - 3.4. ปัจจัยใดบ้างที่องค์กรเข้าไปสนับสนุนเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 3.5. ผลที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือและการสนับสนุน
4. แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ กับองค์กรเอกชน
 - 4.1. รูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับองค์กรในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 4.2. เนื้อหาสาระและสื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

หมวดที่ 4 : แนวคำถามในการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

1. แนวคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์
2. แนวคำถามเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

- 2.1. รูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมของตัวเกษตรกรเองกับเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
- 2.2. วิธีการมีส่วนร่วมและรูปแบบการให้ความร่วมมือในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ด้วยตนเอง
- 2.3. วิธีการมีส่วนร่วมและรูปแบบการให้ความร่วมมือในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ กับหน่วยงานราชการ
- 2.4. วิธีการมีส่วนร่วมและรูปแบบการให้ความร่วมมือในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ด้วยตนเอง กับองค์กรเอกชน
3. แนวคำถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน
 - 3.1. รูปแบบและวิธีการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
 - 3.2. เนื้อหาสาระและสื่อที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน ในกระบวนการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
4. แนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความเป็นจริงและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไข ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายและโครงการเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าพบกลุ่มเป้าหมาย
2. ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดความตรงในด้าน “ความตรงด้านเนื้อหา” (Content Validity) ซึ่งผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายนั้นมีความตรงและครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการวัดในงานวิจัย และมีความตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) หรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยจะตรวจสอบว่าประเด็นต่างๆ ในแบบสัมภาษณ์นั้นครบถ้วนตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. ก่อนลงมือเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความรู้สึกคุ้นเคย โดยการแนะนำตัวและพูดคุยเรื่องทั่วไปกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมทั้งบอกจุดประสงค์ในการวิจัยครั้ง

นี้ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ให้ความไว้วางใจในตัวผู้วิจัย และให้ข้อมูลอย่างไม่ปิดบัง ซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือ

4. เมื่อเก็บข้อมูลได้ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยต้องถอดคำพูดจากเครื่องบันทึกเสียงอย่างละเอียดและจดบันทึกสนามทุกครั้งและทำวันต่อวัน เพื่อจะได้ไม่ลืมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญ
5. ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์โดยนำมาถอดออกเป็นบทสนทนา จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากบทสนทนาดังกล่าวประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มาวิเคราะห์ แล้วนำมาเรียบเรียงตามลำดับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประเด็นหลักและข้อสรุปรวม เพื่อนำมาตอบปัญหานำการวิจัย
6. ในการสังเกตการณ์นั้น (Observation) ผู้วิจัยจะใช้กล้องถ่ายภาพบันทึกภาพกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการผลิต จนไปถึง การจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิอินทรีย์โครงการเกษตรอินทร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น
7. ผู้วิจัยได้กำหนดให้การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ร่วมกับการสังเกตการณ์ (Observation) ซึ่งสามารถนำข้อมูลในบางประเด็นที่เหมือนกัน หรือเกี่ยวข้องมาเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งจะเป็นการยืนยันได้ว่าข้อมูลมีความถูกต้องเพียงใด
8. ผู้วิจัยยืนยันความถูกต้องของข้อมูลในขั้นตอนสุดท้าย ด้วยการให้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) อ่านร่างรายงานการวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทั้งข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลในส่วนที่ผู้วิจัยตีความและวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลหลากหลายรูปแบบมาวิเคราะห์ ทั้งข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์และเป็นไปตามหลักวิชาการซึ่งจะทำให้มองเห็นภาพรวมที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ไม่สามารถแจกแจงได้ จึงต้องสรุปแต่ละประเด็นที่ศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปตามประเด็นต่างๆ ตามโจทย์การวิจัย เพื่อนำไปสู่การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาว่าเพียงพอ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีคุณภาพและสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ จึงนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ตามปัญหาคำถามการวิจัยในแต่ละข้อ เพื่อให้เห็นถึง

1. ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
2. กระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์

7. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามประเด็นที่ตั้งไว้ในโจทย์การวิจัย คือ

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการเกษตรอินทรีย์
2. ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์
3. กระบวนการสื่อสารระหว่างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ กับหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชน
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ โครงการเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์